

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
İNSAN HAKLARINI İNCELEME
KOMİSYONU
HÜKÜMLÜ VE TUTUKLU HAKLARI
ALT KOMİSYONU
TUTANAKLARI

14.06.2022 Salı

KONU:

- Kocaeli Ceza İnfaz Kurumları İnceleme Raporunun görüşmeleri**
- İsveç İnceleme Raporunun görüşmeleri**

14 Haziran 2022 Salı

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 15.18

BAŞKAN: İbrahim YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar)

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Türkiye Büyük Millet Meclisi İnsan Hakları İnceleme Komisyonu Hükümlü ve Tutuklu Haklarını İnceleme Alt Komisyonu olarak toplantıyı açıyorum.

Öncelikle hepiniz hoş geldiniz değerli milletvekillerimiz.

Bugün toplantımıza yine Bakanlığımızın temsilcileri de katıldı, onların da isimlerini söylemek istiyorum: Yunus Alkaç Bey, Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürümüz; Mehmet Yılmaz Bey, Genel Müdür Yardımcımız; Namık Kemal Varol Bey, Genel Müdür Yardımcımız; Hasan Akceviz, Genel Müdür Yardımcımız; Banu Demirce Altay, Genel Müdür Yardımcımız; Fatih Güngör, Daire Başkanımız; Tahsin Mutlu, Daire Başkanımız; Yusuf Kenan Çağlar, Kontrolörler Kurulu Başkanı ve Fatih Serkan Günaydın tetkik hâkim olarak; tekrar hoş geldiniz.

Bugünkü toplantımızın gündemi, 9-13 Mayıs tarihleri arasında gerçekleştirdiğimiz İsveç İnceleme Raporu ve 27 Mayıs'ta gerçekleştirdiğimiz Kocaeli Kandıra Ceza İnfaz Kurumunda İnceleme Raporu.

Raporun görüşülmesi hususunda, ayrı ayrı yapılması bence daha uygun olacak. Bu konuda birlikte mi inceleyelim yoksa ayrı ayrı mı konuşalım, var mı bir teklifiniz?

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Ayrı ayrı daha uygun olur.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Ayrı ayrı daha uygun olacak, öyleyse İsveç İnceleme Raporu'yla görüşmelere başlıyoruz.

Öncelikle ben İsveç'te yaptığımız çalışmayla ilgili kısa bir bilgi vermek istiyorum: 9-13 Mayıs 2022 tarihleri arasında İsveç'te her partiden bir temsilcimizin bulunduğu, yalnız İYİ Parti'den Ümit Bey'in bulunmadığı bir heyetle birlikte Genel Müdür Yardımcımız Mehmet Yılmaz Bey'in de Bakanlık temsilcisi olarak katılmasıyla birlikte bir inceleme gezisi yaptık.

Tabii gezdiğimiz yerlerde -burada ayrıntıları anlatılıyor ama- kısaca dikkatimi çeken birkaç şeyi sizlerle paylaşmak istiyorum: Bunlardan en önemlisi bence yapılan çıplak aramaya ilgili bir tespittir. Burada, İsveç makamları, çıplak aramada bana göre Türkiye'den çok geri çünkü inceleme esnasında gördüğümüz gibi arama tamamen çıplak vaziyette yapılmakta, üzerine örtü dahi verilmemekte. Bunun bir fazlası da riskli gruplar dediğimiz uyuşturucu gibi, cinsel istismar gibi gruplara ziyarete gelen ziyaretçiler de aynı şekilde, tamamen çıplak bir vaziyette aranmakta. Bu gerçekten bize onur kırıcı geldi.

Bunun yanı sıra, tabii cezaevlerinin güvenlik şartları, gerçekten önemli bir güvenlik sistemleri var. Bunları Türkiye'de uygulayabiliriz kanaatindeyiz ve tutukevi dediğimiz yerlerin normal şehrin içinde yerlerde, şehrin içerisinde ama hiçbir şekilde, etrafında ne tel örgü ne duvar hiçbir şey olmadan ama güvenliği çok geniş manada sağladıkları bir sistemle oluşturmuşlar. Bu da Türkiye için belki örnek alınabilecek bir şey olabilir, bunu çalışmamız gerekebilir.

Bunun yanı sıra, yine havalandırmalarla, özellikle “tevkifevleri” dediğimiz, tutukevleri dışındaki diğer hükümlülerin kaldığı yerlerde maalesef havalandırmayla ilgili çok da insani şartlar olmadığını gördük. Türkiye'dekinden çok çok kat daha fazla, çok dar bir alanda ve tepesi tamamen tellerle kapatılmış; sadece günde bir saat gezebilecekleri, sadece tur atabilecekleri bir alanda maalesef havalandırma yaptırıldığını gördük.

Tabii, İŖveç'te cezaevlerinde sigara içmek yasak. Bu, bir saatlik alanda, sadece bir saat içerisinde de sigara ihtiyacını gidermek isteyenler olursa orada kullanabiliyorlar; içeride, odalarda veya cezaevi içerisinde hiçbir şekilde sigara kullanımına izin verilmiyor.

Bunun yanı sıra yine bizim dikkatimizi çeken önemli konulardan bir tanesi de her gün 5 defa sayım yapılması. "Arama" dediğimiz, "sayım" dediğimiz şeyin her gün 5 defa yapılması. Bunun amacını sorduğumuzda tamamen güvenle ilgili olduğu söylendi; kişinin kendi güvenliği ve sağlığıyla ilgili olduğu söylendi. Bu da çok fazla bir şey...

Yine aynı şekilde, bir hücre değil de bir oda gördük. Odada tam köşede bir ayna vardı ve tamamen mahremiyeti ihlal edecek şekilde tuvalet ve lavabo dediğimiz kısmını -banyo yok zaten içeride- tamamen gören bir ayna, içerisi dışarıdan bakıldığında görülebilecek bir ayna, dışbükey ayna vardı. Bunun da sebebini sorduğumuzda bize, kendileri güvenle ilgili olduğunu söylediler.

Yine kelepçeli muayene, Türkiye'de olduğu gibi doktora gittiğinde, doktor talebi hâlinde açıldığını ve bunun dışındaki durumlarda da kelepçenin çıkartılmadığını özellikle de belirttiler.

Bunlar bizim kabataslak üzerinde durduğumuz şeyler.

Bu konuda görüşme açıyorum, söz almak isteyen arkadaşlarımız varsa...

Evet, Ali Haydar Bey, buyurun.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Teşekkür ederim.

Sayın Başkanım, kıymetli milletvekili arkadaşlarım, kıymetli bürokrat arkadaşlar; hepiniz hoş geldiniz, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

İŖveç'i gördük, Başkanımız da gerçekten geçen Genel Kurulumuzda söz alarak İŖveç'teki ziyaretimizi anlattı, burada da raporlaştırdık. Evet, yani hep beraber gördük ki İŖveç'le ciddi anlamda farklılıklarımız var. Bazı alanlarda ülkemizde çok daha insan hakkına dair uygulama olduğunu ama bazı alanlarda da kültürel veya sosyolojik sebeplerle farklılıklar olduğunu gördük. Daha çok burada bir karşılaştırma anlamında baktığımızda mesela, o gördüğümüz tabut gibi bir yerdi ya tabut gibi bir yerdi kaldıkları... Yani tek kişi, sadece bir yatak var, açıkta bir tuvalet var.

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Herkes mi tek kişi?

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Tek kişi... Evet, tek kişi kalıyor.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Cezaevi niteliğine göre değişkenlik gösterebilir ama bizim gördüğümüz o yüksek güvenlilerde tek kişi kalıyor.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Çoğunlukla tek.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Ya tabut gibi bir yer gerçekten tuvaletiyle beraber aynı yerde ve başka adım atacak, nefes alacak yer yok neredeyse. Orada, gerçekten insani koşullarda bir mahkûmun kalabilmesi, burada, Türkiye koşullarına zaten hiç uygun değil. Sonra ortak koridora çıkıyor onlar. Günlük bir saat havalandırması var; teras falan dediler bize, teras falan da değil, kapalı oda gibi aslında.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Aynen.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Üstü açık, hiçbir yeri görmüyor. Sadece orada bir saat dolaşabiliyor ve sigarasını da orada içebiliyor, onun dışında bir yürüyüş alanı yok. Sosyallik anlamında da birkaç kişi benzer yerlerde bir arada oluyorlar çok sınırlı sayıda ama suç neveleri, daha çok ağır suçlar yani İŖveç'te basit suçlar değil de daha çok ağır suçlar olduğunu gördük.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Serbest denetimlik kısmının daha çok uygulama alanları vardı...

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Tabii, yani topluma kazandırma, takip etme falan orada daha yoğun işleniyor. Ama şöyle bir şey gördük mesela orada: Cezaevinde bize özeldi o gün yediğimiz yiyecek, bize özeldi ama mahkûmların da benzer kalitede yiyecek yediklerini öğrendik orada. Bütçe anlamında ciddi bütçeler ayrılmış. İnceleme’te toplam 20.505 kişi var; açık, kapalı hepsi beraber. İnceleme’in nüfusu 10 milyon 500 bin zaten. Bu oran üzerinden çok sayıda güvenlik tedbiri var, mesela o “çıplak arama” dediğimiz şey biz de ar ama onlarda ar değil bence, onlara dokunan bir husus değil çıplak arama. Çırılçıplak aranmışsa bile orada bir utanma derecesi veya ahlaki değerler farklı olduğu için orada çırılçıplak arama belki göze batmıyor ama ülkemizdeki çırılçıplak arama; örtülü, örtüsüz ister istemez bir kısmın tepkisine yol açıyor. Böyle karşılıklı kıyaslama yerine toplumun kendi şeyiyle yapmak lazım tabii.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Tabii, bilgi anlamında tabii.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Ama orada şu var: Ciddi anlamda bir ekonomik bütçe ayrılması var. Bu da yemeklerine, ihtiyaçlarına yansıyor. Mesela yemeklerden şikâyet vesaire öyle bir şey yok çünkü ciddi anlamda kaynak aktarılmış. Burada, bizim mesela en büyük sıkıntılarımızdan biri, kaynak olmaması sebebiyle... Sizin kahvaltıda belki bir peynir, zeytine -hani çeşitli olmasın- akşam yemeği biraz daha kötü, öğlen yemeği idare eder şeklinde algılar. Akşam yemeği mesela birçok mahkûm da bizde diyor ki: “Ya yenmiyor ki hani, yenmiyor boşa masraf, bu bile masraf.” Orada, bizim dengemiz ekonomik bir denge. Bizde ekonomik bir denge yok, bizde uygun bir bütçe ayrılmadığı için. Onlarda bütçe gerçekten iyi oranda ayrılmış, mahkûmların buna dair şikâyeti yok, yemek anlamında, yemeklerin kalitesi anlamında, temizlik anlamında ama yaşam koşulları kıyaslanamaz bile, gerçekten orada tabutta yaşıyorlar.

Bir de başka bir şey daha, orada bir mahkûma neredeyse 1 infaz koruma memuru düşüyor yani neredeyse güvenlik anlamında bire bir düşüyor. Biz de bu oran totalde 74.766 iken, 4,2 hani biz de bu oran çok çok daha düşük. Hani güvenlik anlamında da ihtiyaç karşılama anlamında da oransal anlamda tabii farklılıklar var. Biz ne yaparız, bu gözlemden benim çıkardığım ne? Elbette yaşamsal anlamda, sosyalleşme anlamında hücre yapıları veya koğuş yapıları bizde çok çok daha iyi ama beslenme anlamında geri olduğumuzu gördüm.

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Nasıl daha iyi, hani ben görmediğim için merak ettim hücre anlamında?

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Ya mesela, bizde, öyle bir hücrede burada insan yaşayamaz, kalamaz, bir saat kalamaz yani öyle bir şey olmaz tabii ki. Ama sosyalleşme anlamında da kısmen biz daha iyiyiz, onlarda belki de sosyallik ihtiyacı olmadığından böyle İnceleme, belki de sosyallığe ihtiyaç duymuyorlar adamlar çünkü günlük yaşantısında da sosyal değerler belki ondan kaynaklı olabilir.

Kıyaslama anlamında, örnekleme anlamında, yapısal anlamda falan zaten bize uyan bir cezaevi değil ama ben şunu anladım yani orada da anladım: Bizim bütçeyi artırmamız lazım, bütçeyi artırmamız lazım; her zaman söylüyorduk, günlük işe bedellerini artırmamız lazım. Diğer kısımlarda da bizde personel durumunun iyileştirilmesi lazım onlara göre ve sayının artırılması lazım, onlar çok daha güvenlikçi uyguluyorlar gördüğümüz kadarıyla. İnsan hakkı ve güvenlik dengesinde, tamamen güvenlik dengesinde kalmışlar yaşamsal koşullar anlamıyla.

Benim söyleyeceklerim bu kadar. Zaten raporunuza biz de iştirak ediyoruz Sayın Başkanım.

Teşekkür ederim.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Teşekkür ediyorum.

Bir ekleme yapmakta da fayda görüyorum: İnceleme’te tek tip elbise uygulaması var Sayın Genel Müdürüm, onu da not olarak söyleyelim.

Evet, başka söz almak isteyen?

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Ben de alayım, ben gelmedim ama...

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Evet, buyurun.

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Çok teşekkür ediyorum.

Sayın Genel Müdürlerim, değerli arkadaşlar; İsveç'e gitmeyi çok arzu ettim ama tabii sayı sınırlı olduğu için arkadaşlarımız gitti, zaten raporlara baktığımız zaman da objektif bir gözle bakıldığı görüldü.

Şimdi, ben yıllar önce bir roman okudum. “Gülün Dikeni” diye, “Sara” isminde bir hanımın başından geçenleri, Almanya'daki bir cezaevinde yaşadıklarını anlatıyordu. Hani okuyalı belki bir otuz yıl falan olmuştur. O romanı okuduğumda biraz abartılı bulmuştum. Hatta o zaman çok gençtim, tabii, bu kitabın sanki o zaman bir “Gece Yarısı Ekspresi” filmi çekilmişti Türkiye'yle ilgili, ona karşılık özellikle yazdırıldığı kanaatini taşımıştım birazcık, hani öyle çok emin olamamıştım. Ama şimdi, Diyarbakır'da bir İŞİD'li, DEAŞ'lı mahkûma Irak'tan geldiğini söylediği zaman bir soru sorduk, dedik ki: “Irak cezaevleri mi burası mı?” falan. “Burası Irak cezaevine göre -siz de yanımıdaydınız- beş yıldızlı otel gibi.” demişti. Tabii, cezaevinin beş yıldızlı oteli olmaz, Allah hepsini kurtarsın, o ayrı mesele. Ama şimdi siz de gittiniz, geldiniz. Şu anda ben “Gülün Dikeni” romanındaki cezaevlerinin gerçek olduğuna inanır oldum, o bir.

Bir de şuna inanıyorum ki: Biz aşağılık kompleksini üzerimizden atmalıyız ülke olarak. Ya, her şey bizde kötüdür; demokrat onlardır, demokrasiyi bilen onlardır. Ya, bu ülkede her şey kötüdür, cezaevleri kötüdür, mahkemeler kötüdür. Yani bize insanlık dersi verenlerin biraz kendilerine bakmaları gerektiği kanaatine ulaştım.

Teşekkür ediyorum.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN - Ben teşekkür ediyorum.

Fatma Hanım, buyurun.

FATMA KURTULAN (Mersin) - Teşekkürler.

Herkesi selamlıyorum. Size de hoş geldiniz demeyeyim, artık birlikte Komisyon olarak beraber çalışıyoruz, o yüzden Komisyonun bir üyesi gibi olduğunuzu düşünerek böyle söylüyorum.

Değerli arkadaşlar, ben de yani önemli bir çalışma yaptığımızı düşünüyorum. Özellikle de uzman arkadaşlarımızın ellerine sağlık. O konuda biz daha rahatız, onlar sürekli notlarını tutuyorlar. Burada da gerçekten insan o konuştuklarını, gördüklerini de burada görebiliyor. Burada da böyle, zaman zaman tabii biraz aksaklıklar oluyor ama. Şimdi, tabii, orada dil, tercüme sorunu falan, biraz bazen yanındaki konuştuğu zaman bazı şeyleri bizim atladığımız da oluyor ama arkadaşlar daha iyi takip ettiler.

Şimdi, benim orada gördüğüm tek tip elbise... Tabii ki mesela okullarda bile artık tek tip elbisenin insan üzerinde yarattığı ruh hâlini, psikolojiyi; tek tipleşmenin demokrasilerde aslında uygun olmayan bir uygulama olduğunu hepimiz biliyoruz. Bu konuda tek tip elbise... Hatta önce şeyi düşündüm, “Ya, bunlar yoksul herhâlde.” herkesin ayakkabısı aynı, sonra baktık kıyafetler, sonra öğrendik ki tek tip elbise hükümlülerde sanırım öyleydi.

Sevgili arkadaşlar, havalandırmalardaki kafes doğru, hemen hemen hepsinde gördük sanırım yani gördüğümüz şeylerin hepsinde vardı. Bizim burada da -Ali Haydar Vekilim hani “Kıyas olmasın.” dedi, doğru- bazı yerlerde bu şikâyeti biz aldık. Yani her yerde yok ama olup şikâyet eden, hava akımını etkilediği gerekçesiyle şikâyetler arasındadır yani bizde de bazı cezaevlerinde özellikle biz bunu Komisyon olarak izledik.

Çıplak arama... Evet, çıplak arama var. Hatta biz sorduğumuzda, böyle, aman aman bir şey gibi de bize geri dönüşler, durdular yani “Niye bunu soruyorlar?” mahiyetinde. Biz, Müslüman bir toplumuz, bizde mahrem meselemiz ayrı ayrıdır, toplumsal şekillenmemiz ayrıdır bizim. Yani ben havaalanlarında girişlerde, yurt dışında erkeklerin o arama noktalarından geçerken kemerlerini çıkarmada zorlandıklarını yıllardır görüyorum. Yani bizim toplum böyle bir toplum. Yani ceketini çıkar, kemeri çıkar, yok; “Bu nasıl bir uygulama?” Hepimiz de şey yapıyoruz, normal bir şey değil. Hatta oradaki cezaevine girişte yani “Biz bir heyetiz, biz farklı ele alınabilirdik.” diye bir itirazımız oldu ama bu bizim toplumda kadınlı erkekli kimsenin hoşuna giden bir şey değil. “Mesela yabancı bir maddenin vücuda girdiğini düşündüğünüzde ne yapıyorsunuz?” sorusuna “Doğal yollarla dışarı çıkmasını bekliyoruz.” deniliyor. Mesela uygulama hemen ayrı olmuyor orada. Yani cezaevi cezaevidir gerçekten. Şimdi, birini iyi, birini kötü olarak tabir etmekte insan zorlanıyor. Bu anlamda çıplak aramayı çok emsal bulmamak lazım, oraya da çok takılmamak lazım, toplumumuzun şekillenmesi farklıdır.

Mesela sayım 5 kere, evet, biz bunu duyduk yani orada da sayım 5 kez. Ama arkadaşlar, şunu söyleyelim: 10 kez de yapılınsın ama usulüne uygun yapılınsın, eşyalar tahrip edilmesin, dağıtılsın; uygun bir şekilde aramalar yapılınsın, çıkılınsın diye düşünüyorum.

Mesela şunu çok ilginç buldum arkadaşlar yani daha doğrusu iyi buldum. Bir cezaevinin eğitim bölümlerinde gençlere yapılan eğitim alanında gördüğümüzde hiçbir genç ayağa kalkıp “hazır ol”da durmadı, normal işleyişini ve orada başgardıyan -infaz koruma memuru diyeyim, Mehmet Bey hep bizi uyarıyor o konuda- yani sorumlu ceza infaz memurunun nezaretindeydik, bir de müdürü müydü sanırım yani yetkilileri, onlar da bizimle girdiler içeri. Herkes oturduğu yerde ayak ayak üstüne de atmış, çalışmasını yapıyor, kimi uzakta “merhaba” dedi; gitti kimine dokundu, kimiyle şakalaştı vesaire. Yani belli ki rahat bir ortam, biraz daha böyle insani, eşitlikçi ilişki falan vesaire; öyle çok üstten, dayatma falan şeyi yok yani biraz daha böyle insani, hoş yanlarının öne çıktığı ilişkiler olmuş yani böyle sürüyor. Mesela o dikkatimi çeken şeylerden biriydi.

Beslenme... Evet, beslenmeyi ben de kesinlikle oradaki bizi ağırlama biçimine bağlı olarak değerlendirmiyorum ama mesela şu bile bir hak ihlalidir: Orada yaşayan herkesin inancına göre beslenmemesi de sıkıntılı, sorunlu.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Evet.

FATMA KURTULAN (Mersin) - Müslümanlar için helal kesim yok. Mesela işte Hindu inek yemiyor. Acaba inek eti çıkıyor mu? Ki kesin çıkıyordur orada. Yani inançlara göre bir beslenme politikaları yok. Yani bir kere o bile başlı başına bir hak ihlalidir, bunun altını çizmek lazım.

Mesela çocuklar ve gençlerin Aile Bakanlığı bünyesinde olması, bu çok önemli. Yani mesela bu, biraz altı çizilecek bir şey. Çocuk ve genç tutuklu ve hükümlülerin sorunuyla Aile Bakanlığı bizzat ilgileniyor yani bu önemlidir aslında. İşte, bu dediğimiz daha sonrası topluma kazandırma meselesinde o bakanlıkların geçişkenliği önem arz edecektir.

Mesela yazışmalar, mektuplar öyle didik didik “Alayım, mektubu okuyayım, içine ne yazmış?” gibi bir şey yok; elle yokluyor, bakıyor yani daha çok dışında...

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN - Risk görürse...

FATMA KURTULAN (Mersin) - Risk görürse ama genellikle elle böyle kontrol ederek geçtiği söyleniyor.

Tutukluluk değerlendirmesi on dört günde bir, eğer yanlış not tutmadıysak, öyle değil mi? On dört gün, bizde biraz fazla. Onları biraz, böyle, değerlendirdiğimizde belki bunların altını da çizmek gerekir diye düşünüyorum. Kolay gelsin hepimize, hepimizin emeğine sağlık.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Bizim için güzel bir tecrübe oldu.

FATMA KURTULAN (Mersin) – Evet.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Yani farklı bir gözlem çünkü hep Türkiye’de yaşadığımız cezaevlerinden ziyade farklı bir gözle baktık, bizim için de bir tecrübe oldu.

FATMA KURTULAN (Mersin) – Başkanım, şeyi ben hiç görmemişim. Türkiye’de mesela tek kişilik bir hücreyi görmek isterdik. Yani niyetten bağımsız “Bize idare bu olanakları sağlamadı.” filan diye değil, kişi tek olduğu için dışarı çağırıldı genellikle, çok görmedik, bir karantinada Tarsus’ta gördük.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Bu salgın döneminde içeri girmemek adına girmemiştik ama bu dönem biraz rahatladık, bakabiliriz tek kişilik odalara.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Kapıdan gördüğümüz oldu.

OYA ERONAT (Diyarbakır) – İzmir’de gördük galiba.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Gördük gördük, ben de öyle hatırlıyorum.

FATMA KURTULAN (Mersin) – Ben hiç görmedim. O İzmir’de yoktum ama Tarsus’ta karantina koğuşunda bir gördük.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Silivri’de bakabiliriz.

FATMA KURTULAN (Mersin) - Yani çok kötüydü. Yani o tek kişilik hücre miydi, neydi artık; o, gerçekten insanlığa yakışmayan bir şeydi.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Hatırlarsanız FETÖ’den dolayı intihara teşebbüs eden bir şahsı görmüştük; ailesi gelirken kaza geçirmiş, odasına girmiştik, hatırlarsanız.

OYA ERONAT (Diyarbakır) – İzmir diye hatırlıyorum.

KADRİ ENİS BERBEROĞLU (İstanbul) – Ben çok az kaldım tek kişilikte; çok farklı bir yer değil, daha küçük, çok küçük.

OYA ERONAT (Diyarbakır) – O da bir tercih olabilir, bazısı yalnız kalmayı da sevebilir.

KADRİ ENİS BERBEROĞLU (İstanbul) – Sığamıyorsunuz.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – İsveç Raporu’nu oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teşekkür ediyorum.

İsveç İnceleme Raporu’nu üst kurulumuza sevk ediyoruz.

İsveç’le ilgili bir şeyi daha söylemekte fayda görüyorum: Gerçekten yasama uzmanlarımız bu konuda çok ciddi çalıştılar, onlara çok teşekkür ediyorum. İsveç mevzuatını da dilimize çevirerek yine raporumuza ekledik yani raporumuzda İsveç mevzuatıyla ilgili maddeler de var. Bunu da özellikle belirtmek istiyorum, çok teşekkür ediyoruz.

Evet, Kocaeli Kandıra Komisyonumuzun Raporu’nu görüşlerinize açıyorum.

Konuşmak isteyen arkadaşlarımız var mıdır?

FATMA KURTULAN (Mersin) – CHP’den başlayalım.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Enis Bey, sizden başlayalım da ben notlarıma bakayım.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Enis Bey, buyurun.

KADRİ ENİS BERBEROĞLU (İstanbul) – Teşekkür ederim.

Zaten Ali Haydar Bey bizim gözlemlerimizi rapora eklemek üzere kayda geçirtti. Ben -hazır, burada Sayın Genel Müdür ve Genel Müdür Yardımcımız da varken- bu mahkûmlarla ilgili cezaevinde kalır-kalamaz raporları hakkında giderek gündemde daha fazla tartışma yaratıldığını görüyorum. Bu Kocaeli Kandıra’da da zaten böyle bir örnek vardı, bir mahkûmu özellikle ziyaret ettik, biliyorsunuz.

FATMA KURTULAN (Mersin) – Neyi? Ben anlamadım.

KADRİ ENİS BERBEROĞLU (İstanbul) – Cezaevinde kalıp kalamayacağına dair bir mahkûmun sağlık koşullarının el verip vermeyeceği konusunda.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Sağlıkla ilgili.

KADRİ ENİS BERBEROĞLU (İstanbul) – Aslında farkındayım, ceza ve tutukevlerinde geçiyor bu olay, onun da farkındayım ama tartışmalar giderek arttığı için ve bizim de bazı gözlemlerimiz yavaş yavaş toplanmaya başladığı için, mesela Kocaeli Kandıra’daki ziyaretimiz sırasında Aysel Tuğluk’la yaptığımız görüşme sebebiyle... Burada kişisel ve vicdani olarak üstümüze bir vazife düşmediğinin farkında olsam da sonuç olarak siyasetçi olmam hasebiyle bu konuda ne yapılması gerektiği konusunu en azından tartışmanın bir zemine oturturulması ve somut birtakım aslında ölçülerin oluşması gerektiğini düşünüyoruz. Adli Tıp Kurumu bir kişinin bulunduğu cezaevinde kendi başına yaşamını sürdürmeye ehil olup olmadığına karar veriyor ve bu olay, o mahkûmun kaderini belirliyor bir anlamda yani içeride ölebilir, daha ağır bir sıhhi koşulda yaşamak zorunda kalabilir. Hatırlayacaksınız, bir değil -hani, madem artık isim de verdim- bir tanesini de sanırım Kayseri’de, Madımak hükümlüsünde görmüştük aynı şekilde. Burada mesele siyasetçi -siyasi değil, adli mahkûm değil, o değil ama Adli Tıp Kurumunun verdiği bir rapor; emir demiri keser -tabir yerindeyse- şeklinde uygulanıyor.

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Avrupa’da nasıl?

KADRİ ENİS BERBEROĞLU (İstanbul) – Bilmiyorum, zaten o açıdan sordum ben çünkü bu olay bizim ve cezaevi...

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – O konuda şey hiç gelmedi, Adli Tıpla ilgili bir şey.

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Avrupa’da nasıl?

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Onu bilemiyoruz. Orada hiç sormadık veya bilen varsa...

KADRİ ENİS BERBEROĞLU (İstanbul) – Müsaadenizle ben zaten o tartışmayı açmak istiyorum yani bu, dediğim gibi, Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğünün meselesi değil, oradaki hapislinenin, cezaevinin meselesi değil, bu Komisyonun bile meselesi değil ama önümüze giderek daha sık çıkmaya başladı.

OYA ERONAT (Diyarbakır) – O, Meclisin meselesi.

KADRİ ENİS BERBEROĞLU (İstanbul) – Buna ne yapılır, ne edilir bilemediğim için de bir hüküm cümlesiyle kapatmak istemiyorum, sadece bu tartışmaların sonunda bize dokunur hâle geldiğini görüyorum; ne bileyim, İsveç Raporu’ndan zaten ben de ilham aldım, aynı Oya Vekilimin söylediği gibi. Bunu dışarıda, içeride Sayın Genel Müdürdan rica edelim, heyeti bir zaman içinde bunları topladıktan sonra bizi bilgilendirsin, biz de yasa yapıcı yasama organı olarak bu konuda üstümüze düşen bir şey varsa kendilerine yol gösterelim diye düşündüm.

Teşekkür ederim.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Biz teşekkür ederiz.

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Şeye bakabiliriz, geçen dönemki Cezaevi Komisyonu bilgilerine.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Şöyle bir bilgi vereyim: Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine bu konuda başvurular var, sağlık nedeniyle tahliye talep eden başvurular var. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi diyor ki: “Biz sağlık nedeniyle tahliyeyi taahhüt edemeyiz.” Yani böyle bir şeye bakma şansımız yok çünkü mahkemeye ilgili bir hadise değil tahliye.

KADRİ ENİŞ BERBEROĞLU (İstanbul) – Mesele de o zaten.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi de öyle diyor yani bu bizim mahkemelerin veya işte, bizim Komisyonumuzun dışında gerçekleşen bir olay, tamamen Adli Tıpla ve tıp ilmiyle ilgili bir hadise. O konuda görüş beyan etmek tabii, bu burada yetkimiz olmayan bir kısım.

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Geçen dönem bu Cezaevi Komisyonu... Hani, çok uzun yıllardır sürekli olan bir alt komisyondur yani döner sürekli.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – 26’ncı Dönemi kastediyorsunuz “geçen yıl” derken.

OYA ERONAT (Diyarbakır) – 26, 25, 24 var. Ben 24’te de İnsan Haklarındaydım ama Cezaevi Komisyonunda değildim. Şimdi, mesela benim kafama çok takılan bir şey olduğunda o dönemki arkadaşları arıyorum, yurt dışıyla ilgili bilgiler... Cezaevleriyle ilgili, hani yurt dışındaki cezaevlerinin nasıl olduğuna dair kafama takılan bir şey olduğunda o dönemde, 24’üncü Dönemde veya daha önceki dönemlerde Cezaevi Komisyonlarında görev yapmış milletvekili arkadaşlarımı arıyorum, onlardan da bilgi alıyorum. Hatta bu çıplak arama konusunda da ilk günden beri hani, Amerika’da işte, kadınlar erkekleri, erkekler de kadınları... Her yerde değil ama bazı eyaletlerde olabiliyormuş yani oralara gidip görmüşler. Bu şekilde ilgili de bu eski komisyon raporlarına da bakabilir miyiz acaba?

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Bu konuda uzman arkadaşlardan rica edelim, varsa böyle bir tespit... Hatırlayabilen var mı?

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Uzman arkadaşlar, o raporları bir inceleyelim, ben de yine soracağım arkadaşlarıma. İşte, Ayşe Türkmenoğlu Komisyon Başkanlığı yaptı, ben hemen sıkışınca onu arıyorum, Ayşe Hanımı, şu anda Başdanışman.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Bir görüşürseniz, neticeye bakalım.

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Ben görüşürüm Ayşe Hanımla, bugün görüşürüm.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Tamam, teşekkür ediyorum.

Fatma Hanım, buyurun.

FATMA KURTULAN (Mersin) – Teşekkür ediyorum Başkanım.

En başta -yetkili arkadaşlar da buradayken- cezaevlerinde kadın yönetici sayısının az olduğunu söyleyeyim, özellikle de... Mesela ben kendim orada biraz rahatsızlandım, bir kadın yönetici olsaydı... Ben çok çok ihtiyaç duydum gerçekten, bir erkek ordusunun içerisindeyim. Herkesle tamam, kardeşiz, arkadaşız, çalışma arkadaşlarıyız ama genellikle partilerde de böyle oluyor; kadın yöneticiler bazen olsa da böyle yemekli, dışarıya gitme şeylerinde çok dâhil olmuyorlar, yer de bulamıyorlar, zaten arabalarda onlara yer de kalmaz genellikle ama cezaevlerinin içinde de yani biraz daha sayı artarsa kadın yöneticilerinin kadın mahkûmların oradaki ihtiyaçlarını daha iyi gözlemlene ve çözüm bulmada en azından daha yararlı olacağını düşünüyorum. Bir de çıkışta, hemen orada, kadın yöneticiye kadınların bize özel olarak söylediği bazı ihtiyaçları da kadın ilgiyle paylaşıyoruz, daha iyi olur diye düşünüyorum. Ceza ve Tevkifleri Genel Müdürlüğünden de benim talebim kadın yönetici sayısını artırmaları yönündedir.

Arkadaşlar, şimdi, elbette ki bizim genellikle söylediğimiz yani cezaevlerinde yoğun problem olduğunu, sorun olduğunu görüyoruz fakat genellikle HDP söylediği zaman bazen şu oluyor: İşte, dezenformasyon yapıldığı, abartıldığı, doğru olmadığı -tabir yerindeyse- yalan söylendiği yönünde şey olunca çok çözüm de bulunamıyor, oturup tartışamıyorsun, konuşamıyorsun da. Mesela, her yerde olduğu gibi bu cezaevinde de iyi hâl ve Gözlem Kurulu kararı her yerde tartışılan bir şey. Arkadaşlar biliyor yani burada da bu yasa geçerken çok muhalefet edilmişti; gerçekten ceza içinde ceza, mahkemen bitiyor, tekrar yeniden cezaevinde kalmanın koşulları oluşmuş ve insanlar hak ettiği hâlde çıkamıyorlar. Bunun gözden geçirilmesi gerektiğini, Komisyonumuzun bu meseleye biraz ağırlık vermesi, bir çözüm bulması yönünde çalışma yapmasını öneriyorum.

İsteğe bağlı nakiller... Ben Sayın Mehmet Yılmaz Bey'le de ara ara bunu paylaşıyorum ama karşılaştığım şey güvenlik oluyor. Her zaman şunu söylüyorum: Van'daki biri ya da Şırnak'taki biri ya da Diyarbakır'daki biri güvenliği acaba Tarsus'ta, Antep'te, Aksaray'da karşılanamıyor mu? İllaki Tekirdağ'a mı gidecek, Giresun'a mı gidecek, Trabzon'a mı gidecek? Güvenlikler hep burada mı sağlanıyor? Bu aileleri biraz olsun, hadi kişileri değil de bu aileleri, bu kişilerin ailelerini bir nebze de olsa düşünemez miyiz? Aile bütünlüğü şu, bu diyoruz ama bu konuda aileler... Kişilerin bize talebi olmuyor, daha çok ailelerin, özellikle yaşlı anne-babaların bu konuda talebi çok oluyor. İşte "İsteğe bağlı nakillerin önü açıldı." deniliyor ama bunun da biraz suça göre bir ayırmaya gittiğini görüyoruz. Komisyonumuzun buna eğilmesi gerektiğini düşünüyorum. Ben Komisyonumuzun yer yer çabası olduğunu görüyorum yani en azından paylaşıyor fakat çabuk ikna oluyor. Cevabı işte "güvenlik" deyince duruyor ya da başka bir gerekçe söylendiğinde duruluyor. Birazcık bunun gerçekten üzerinde durulması... Eğer bu Komisyonumuz hakikaten cezaevi sorunlarını halletmek, gidermek, çözüm bulmak, orada sorunların giderilmesine biraz katkı sunmak istiyorsa... Yani bazılarında gücümüz yetmiyor, biliyoruz yani siyasi konjonktürün de bunda etki var, birçok birçok nedeni var; elbette ki bunları biliyorum, bunları bilerek konuşuyorum ama bunlar olduğu sürece de cezaevinde sorun yok. 2 kategoriye ayrılmış durumda yani adli tutuklular ile diğer tutuklar. Sürekli hak ihlali iddiasında bulunan bir kesim var. Hepsinin ortakta söylediği, beslenme, görüş süreleri, telefon hakkının kullanılması, hijyen maddelerinin verilmesi gibi şeyler hepsinin ortak söylemleridir ama bazıları da ısrarla işte bu bahsettiğim şeylerin altını çize çize geldi ve birçok cezaevinde de sorunlar devam ediyor. Komisyonumuzca yapılan; kelepçeli muayene, işte, doktorun yazılı olarak talep etmesi, raporda geçen kaydın hangi hâllerde geçerli olacağına dair protokolle açık bir hüküm uygulanabileceği gibi, bu talebin gerçekleştirilerek bir nüshasını da muayene edilecek hüküm ve tutukluya verilmesi yönünde yapılması gibi... En azından Bakanlığa böyle bir öneri ve şimdi geçici de olsa en azından biraz rahatlatıcı bir şey olabilir.

Yine, beslenme çok büyük bir sorun herkesin söylediği. Mesela özel hastalara -kolesterolü olan, diyabet vesaire- bunlara biraz daha itinalı olunabileceğini söylediler. Yine, revirde ilaçların kurum tarafından reçetelendirilmesi yönünde buna da ağırlık verilebilir.

Her cezaevinin dile getirdiği ekonomik kriz, herkes bunu söylüyor. Hatta burada çok daha net altı çizildi. "Haftalık fiyatlar değişiyor." deniyor. Doğrudur yani dışarıdaki vatandaş, biz nasıl bunu söylüyorsak orada da hissediyorlar bunu. Üstelik çok çok zor geçinen birçok insan var orada. Çok ilginçtir, ticarethane tarifesiyle elektriklerin faturalandırması... Bir mahpus bize bunu çok net altını çizerek söyledi "Mesela, bana 124 TL fatura gelmiş." dedi. Bunu yine Komisyonumuzla Adalet Bakanlığıyla istişare edebiliriz.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Şimdi onu söyleyeceğim. Evet, siz söylerseniz...

FATMA KURTULAN (Mersin) – Evet, bu söylenebilir. Yani bunun altını çizmek istiyorum.

Basın organlarına ulaşım, yine güvenlik, yine mahkûmun iyileştirilmesi, rehabilitasyonu vesaire üzerinden ele alma durumu bazen oluyor. Yani burada da yine var ama arkadaşlar, Yeni Yaşam, BirGün, Evrensel, Oksijen, Yeni Asya, Halk TV, TBMM TV cezaevlerinde yasak şeylerdir. Yani hadi diğerlerini bir kenara koydun, bizi niye yasaklıyorsunuz? Mesela, okuyoruz da şimdi belki arkadaşlar diyecek “Yasak değil.” diye. O zaman yani milletvekillerinin konuşmaları zarar mı veriyor şeye? Böyle mi düşünülüyor? Meclis TV’nin otomatikman her yerde olması lazım. Sayın Başkanım, yani Komisyon olarak da bizden bir cezaevinin bunu talep etmesine hiç gerek yok. Biz bunu gerçekten kendimize yedirmemeliyiz. Bunun için özel bir çabanın ne gereği var? Mesela bir iki cezaevinde -yeni işte- “Halk TV’yi biz izliyoruz.” denildi. Geri kalan her yerde mesela Halk TV’ye talebin çok olduğunu duyuyoruz ve geri kalan mesela... Hadi Yeni Yaşam’ı diyelim ki şudur budur diyorsunuz, Bir Gün gazetesi, Evrensel, bunlar rutin olarak çıkan gazetelerdir, dışarıda hepimiz her yerde bunları görüyoruz ama tutuklunun güvenliği vesaire gerekçeleri üzerinden böyle bir uygulama olduğunu görüyoruz. Ben bunu eleştiriyorum, doğru olmadığını... Yani bu muhalefet şerhini mecburen yazdık. Yani ben bu durumda acaba muhalefet şerhi yazmasam da eksik olan bölümleri tamamlayan öneri yapsam diye düşündüm ama yok yani böyle bir şey kabul edilemez.

Cezaevinde kadınların yaşadıkları zorlukları bu cezaevinde de yine gördük. Yine, çocuklu kadınlar... Mesela, kadınlar söyledi bize yani “Hijyen malzemesine ulaşamıyorum.” diye. Kadınların zorunlu olarak kullanmak zorunda olduğu malzemelerin aslında ücretsiz kadınlara verilmesi gibi bir durum aslında tüm ülkemizin genel sorunudur. Cezaevlerinin de bunun ilk başta uygulanacak yer olması gerekiyor. Çocuklu kadınlardan orada bir kadının bir talebi oldu. Biz Komisyon olarak da aslında bununla ilgili bir girişim yapılabilir dedik. 0-6 yaş şeyi var çocuklarda biliyorsunuz; bu, 9 yaşına kadar getirilebilir mi? 9 yaş da okul yaşıdır, okula başlamış oluyor kaç yıldan beri çocuk ancak tatillerde anne ya da ebeveynlerinin yanına gelebilir mi diye bir şey sunmak istedik, orada da biraz kendi aramızda konuştuk.

Yine, arkadaşlar, Aysel Tuğluk arkadaşımız burada iki dönem de vekillik yapmış biri. Belki siz yani Komisyon şunu fark etti mi bilmiyorum, bulunduğu yerden dışarıya gelmesi... Biz gidip alıp getirene kadar gelemedi, çıkamadı oradan; böyle bir durumu var. Biz, onu bilenler, tanıyanlar gerçekten ailece birbirimizi tanırız. Döne döne sürekli yıllar önce vefat eden annemin sağlığını soruyor yani biz birbirimizi iyi tanırız. Aysel’in tabii ki tıp da zaten bunu... Ben hiç bunu söylemeyeyim, zaten kendisinde olan değişikliği bizler gittikçe fark ettik. Daha sonra tıp da bunun adını koydu zaten, doktorlar vesaire bunun adını koydular zaten. Aysel için gerçekten vicdani bir sorumluluktur, vicdani bir şeydir. Biz bir insanın oradan çıkması yönünde illaki bir çaba içerisinde... Yani birisini illa çıkarmak için bunu yapıyorlar diye düşünülmemeli ama belki çok çok çok ağır görülüyor olabilir ama bu hastalık öyle bir şey ki bir süre sonra zaten... Yani gerçekten akıl sağlığı, ruh sağlığı için herkes buna dua eder, “Allah bundan mahrum etmesin kimseyi.” der sürekli, biz bunu söyleriz. O yüzden, gerçekten Aysel Tuğluk’la ilgili bir özel çaba sahibi olalım diye Komisyonumuza önermek istiyorum.

Şimdi, orada iki üç koğuştan bizim önümüze gelen, 2 kadının açlık greviydi. Söylediler, işte, bunlar tek kalıyorlar, diğer arkadaşlarının yanına gitme talepleri karşılanmıyor. Birçok cezaevinde olan o ortak alana gitmekten -sosyalleşme meselesi yani- bundan mahrum kaldıkları, birçok haktan mahrum kaldıkları vesaire gerekçesi üzerine -kaç gün şu an tam bilmiyorum ama- açlık grevindeler.

Şimdi, bunu da hemen çıkışta söylediğimizde “Bunlar işte şu suçtan yargılanıyorlar o yüzden...” Mesela, Gültan Kışanak’ın şöyle bir ifadesi oldu: “Bu insanlar yıllardır cezaevinde, başka koğuşlarda çok kalmışlar, başka yerde kalabalıklarda kalmışlar. Durmuşsunuz, durmuşsunuz, birdenbire bunlara “şu suçtan dolayı güvenlik tedbiri” denmiş, uygulamaya alınmış.” Sonuçta bir sorundur, bunu gidermek ya da ne yapılabilir biraz kafa yormak lazım.

Garibe Gezer... Yine orada da önümüze gelen şey şu: Garibe istismara uğradı, uğramadının dışında bir iddiayı, iki dakikalık bir soruşturmaya değer değil miydi? İki dakikada bitirdi yani soruşturma olmadan dosya kapandı. Biraz daha yani Meclisin buna, bu Komisyonun en azından ya da işte, yargının biraz bu iddiayı daha değerli bulup, en azından soruşturma açık sonradan şey edilebilirdi denildi.

Değerli arkadaşlar, uzattım mı Başkanım, bilmiyorum...

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Toparlarsanız seviniriz.

FATMA KURTULAN (Mersin) – Sonuçta, cezaevlerinde problem var. Mesela, Afyon Cezaevinde 10 kişi şu an açlık grevinde. Biliyorsunuz, bunu size söylemiştik. Bayburt Cezaevinde 1 ölüm var, intihar var. Dün mü oldu bu? Muhammet Yıldırım, 22 yaşında, sanırım üniversite öğrencisiyken alınıyor. Üç aydır Bayburt Cezaevindeydi, intihar ettiği söyleniyor, hastaneye götürülüyor, mide yıkıyor, 72 adet hap bulunuyor midesinde; “Temizlendi, hayati tehlike atlatıldı.” deniyor ama sonra kalp krizi sonucu öldüğü söyleniyor. Durum bu, bilmiyorum yani benim okuduğum, böyle araştırdığım, şey yaptığım iddia bu. Belki de Sayın Müdür Bey buna daha hâkimdir, bilmiyorum.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Bu konuda bilgilerini isteyelim Müdür Beyden, bir bakarsanız...

FATMA KURTULAN (Mersin) – Bilmiyorum yani hani şunu söylemek istiyorum ben: İntiharlar oluyor, açlık grevleri bitmiyor buna “dezenformasyon” desek de “şu” desek de “terör” deseniz de ne dersiniz deyin, bu sorun devam ediyor cezaevinde. “Biz ne yapalım.”ı biraz... “Yani olursa olsun, orada ölüyorlarsa ölsünler.” demeyeceğimize göre ne yapmak lazım; o yolu, ortayı... Mesela bazen diyoruz ki: Biz devreye girelim, gidelim, sizlerle birlikte ortak çalışalım; nedir talepleri, biraz bunun üzerine tartışalım; buna da kapalı oluyor. İlgili savcıyla görüşemiyoruz, yetkili müdürlerle görüşemiyoruz vesaire. En azından bu kanalda bizimle de biraz ortak şeye varılsa... Hakikaten çok sorun var Sayın Başkan, buna biraz Komisyon olarak eğilsek iyi olur diyorum.

Dinlediğiniz için teşekkür ediyorum.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Evet, teşekkür ediyoruz.

Müdür Bey gerekli cevapları verecek ama ben en son Müdür Bey’e söz vereceğim.

Haydar Bey, buyurun.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Sayın Başkanım, Kandıra Cezaevi, F tipi ilk ziyaret ettiğimiz yer. Oradaki çalışmalarınıza iştirak edebildim, oradaki görüşmelerim üzerinden birkaç notum var. Sayın vekilim aslında sevkleri, birçok şeyi söyledi, özel olarak yoğun taleplerdi ama hani sevkler, şöyle başlayayım: Hani pandemi vardı, sevkler kapalıydı falan ama pandemi bitti, sevklerden de yine hâlâ çok yoğun şikâyet alıyoruz. Yani sevklerin bağlandığı kriterler, işte, disiplin cezası vesaire başka şeyler var, kabul ama bir taraftan da hani bu cezaıyla acaba aileye yakın olma... Ceza almış olsa bile bu böyle mi değerlendirilmeli? Yani sevk bir ödül olmaktan çıkarılıp aslında mahkûmun, ailesine yakın yerde konumlandırılması hem ailesine de eziyet olmaktan çıkarılacak bir husus. Yani bence bir çifte ceza verme hakkımızın olmadığını, çok önemli, ciddi bir güvenlik sorunu... Ki her şey “Aman, güvenlik sorunu.” deyip taca atılıyor biraz bence sevk konusunda. Sevklerin mutlaka yapılması ve mahkûmun, ailesine yakın yere konumlandırılması için özel bir çaba sarf etmemiz gerekiyor çünkü mahkûmun ailesine de aksi hâlde eziyet oluyor, bu konuda çok yoğun şikâyet var. Yani suçun nevi neyse ne, disiplin; onlar ayrı şeyler ama sevk ödül gibi kıstas alınması uygun bir şey değil. Sevk, temel bir hak, ailenin de hakkı, görüş hakkı, sosyalleşme açısından da mahkûmun geleceğe dair umut beslemesi açısından da hak. O yüzden bence sevklerin üzerinde daha dikkatli durulması, kriterlerin belki gevşetilmesi ve sevklerin yapılması, önünün açılması lazım. Bu, güvenlik ne olur? Bir mahkûmu bir

şehirde, işte, şu şehirde tutarsak, dışardan bir baskılama, protesto falan; böyle bir gerçeklik ülkemizde yok. O yüzden, mahkûmun ailesi neredeyse bence oraya sevkinin sağlanması için gerekli alt metinlerin oluşturulması lazım.

Bir mahkûm -ilk görüştüğümüz mahkûmdu galiba- on yedi-on sekiz yıldır cezaevindeymiş, görüşür görüşmez ilk dediği şey... Hani, bizden bir talebin var mı dediğimizde, ilk ne dedi biliyor musunuz? İlk olarak, cezaevlerinde çalışan emekçilerin haklarını alamadıklarını, cezaevi personelinin özlük haklarına dair iyileştirmenin yapılması gerektiğini söyledi. Mahkûm...

FATMA KURTULAN (Mersin) – Eşit işe eşit ücret.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Ya, on yedi-on sekiz yıldır cezaevinde olan mahkûmun ilk söylediği buydu. “Cezaevi personellerinin hakkını verin ya, onlar emekçi.” dedi. “Niye vermiyorsunuz hakkını?” dedi, böyle bir şey. Bence -personelin hakkı her gittiğimiz yerde de söyleniyor- bu konuda gerçekten yasal düzenlemeyi hep birlikte yapabiliriz yani güvenlik sınıfına geçirmek, 3600, sözleşmeli-kadrolu farkları... Ya, bunlar gerçekten çok olumlu, mantıklı, çok ciddi külfeti olmayan da şeyler. Cezaevi personeli geçen... Hangi cezaevinde? Bir cezaevi personelinin kafası yarılmış. Bir arama sırasında mı darp edilmiş? Öyle bir şey. Cezaevi personeli bizi sosyal medyada linç etti “Bize sahip çıkmıyorsunuz.” diye ama öyle değil işte. Yani gerçekten güvenlik işi yapıyorlar mı bunlar? Evet, yapıyor yani hakkının teslim edilmesi lazım; bu konuda da yoğun talep var.

Şimdi, yemeklerin bozulma sebeplerinden biri de şu son süreçte “Açıktaki mahkûmun kalmaması” diyorlar. Açıktaki mahkûm kalmadı, bu iş cezaevi personelinin üstüne yığıldı, personelin de -değil mi- yükü arttı.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRÜ YUNUS ALKAÇ – Yok değil, birazdan arz edeceğim.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Bize öyle söylediler, umarım öyle değildir.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRÜ YUNUS ALKAÇ – Yani o tespite katılmıyorum, açıklamasını yapacağım.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Öyle mi? Tamam, biz de aydınlanmış oluruz Sayın Genel Müdürüm ama böyle söylediler, böyle bir yorum geldi bize.

Bir mahkûm da orada dedi ki: “Yemeklerin içerisinde eser miktarda et bulunuyor.” Eser miktarda et. Hani avukatlıktan biliyoruz eser miktarda uyuşturucu madde yakalandı üstünde falan gibi; artık yemeklerin içinde de eser miktarda etten bahsediliyor, artık et bu bütçeyle görünmüyor.

Bir de idari gözlem kurulları var, çok yoğun şikâyet alıyoruz. Bence, bu yapılan kanuni değişiklik doğru olmadı, gerçekten doğru olmadı. Bir kriter getirelim dedik ama öyle bir algı oldu ki “İnfazımı yakıyorlar, infazımı yakıyorlar...” Çok yoğun bir şikâyet geliyor bu konuda. Bu konuda gerçekten yeniden bir kanuni düzenlemeye ihtiyaç var, bunu da beraber yapabiliriz. Bu, cezaevi personelinin veya yöneticilerin de hedef alan bir durum. Hani bir adalet getirdik, kriter getirdik hiç öyle bir uygulama pratiği olmuyor, çok yoğun bir şikâyet var; bence bunda yeni bir düzenlemeye ihtiyaç var.

Bir yerde annesiyle kalan çocuğa yatak verilmediği şikâyeti geldi. Ne zamandır almıyorduk bu şikâyeti. Burada da böyle bir şikâyet geldi çocuğa yatak verilmediğine dair, muhtemelen raporumuzda vardır o.

Elektrik faturalarını vekilimiz söyledi. Ya, bu konuda da bizimle ilgili değil, genel bir düzenleme yapılması lazım. Ben soruyorum, takip ediyorum, üniversiteler... Ya, konut dışında her yer ticarethane olarak değerlendiriliyor. Konut dışında her yer ticarethane ve misliyle fatura ve cezaevindeki mahkûma da ticarethane diye -sizin yapacağımız bir şey yok- misliyle faturalandırma oluyor yani bunun düzenlenmesi lazım, genel bir düzenleme yapmak lazım. Üniversiteler ticarethane, okullar ticarethane...

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Bu düzenlemeden cemevlerini çıkardık biliyorsunuz.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Cemevlerini çıkardınız, teşekkür ederiz ama olmaz ki olmaz.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Pardon, onun için söylemiyorum. Yani böyle bir düzenleme yapabiliriz bunun gibi.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Doğru ama evet genel bir düzenleme ya, gerçekten ticarethane ticarethane olsun ama bunlar doğru değil.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Siz bitirin, evet.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Bitiriyorum.

Çok fazla yağış alan bir bölge ve çok yoğun rutubet var cezaevinde, onun tespitini de yaptık. Personel sorununa değinmeyeceğim tekrar.

Arkadaşlara, özellikle uzman arkadaşlara bu raporlar için çok çok teşekkür ederiz. Ek mahiyetinde biz de Enis Vekilimle beraber bir dilekçemizi verdik.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Dilekçenizi aldık, evet.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Aysel Tuğluk’la ilgili -ben daha önce görmüştüm, siyasi hayatından da biliyorum- 2 kez ret gelmiş ama gerçekten durumu tespit ettik yani. Buna dair yapılabilecek bir şey varsa kamuoyu, raporlama; ne üstümüze düşüyorsa bence insan olarak yapmak zorundayız. Hepimiz gördük, gözlerimizle gördük. Bir şey yapılması lazım ama hani yasal zemini ne olur, nasıl olur, işte, Adli Tiptan rapor çıkar, çıkmaz ama mutlaka bir şey yapılması lazım.

Açlık greviyle ilgili 2 tutukluyla görüşmedik ama yıllardır cezaevinde olup da bir süreden sonra “Ya, bunlar, bomba yapımını biliyorlarmış, diğer mahkûmlara da öğretebilirler.” diye daha cezası bile kesinleşmeden kimseyle görüşürülmüyormuş. Buna dair de bir alt yönetmelik de yapılabilmemiş galiba ama şimdiye kadar niye değildi de şimdi oldu? Bunun da hani biraz keyfliği doğurmasının önüne geçilmesi lazım yani. Bir kriter varsa başında da vardı bu kriter, başında da biliniyordu, sonradan böyle olması falan, ister istemez de bir itirazı doğuruyor.

Son olarak, bir hükümlüyle ilgili aradım cezaevimizi. Geçen hafta Kandıra’yı ziyaretimizden sonra Başkanım, aileler ve avukatlar ulaştı bize. Biri ulaştığı zaman ben sadece konunun özünü öğreniyorum, yani suçun nevini hiç sormuyorum. Neden suçlu, neden yatıyor, bilmem ne; bunlarla ilgilenmeyiz ki biz, onlar bize emanetse insan hakkı ihlali konusunda bir sıkıntısı, yapılabilecek bir şey var mı, onunla ilgileniriz. Sormadım, hükümlünün niteliğini falan da zaten sormuyoruz, biz de sormuyoruz. Şimdi, kalp pili varmış, yüzde 20’ye kadar düşmüş, hastaneye sevki gerekiyor, 2 kez Adli Tıba gitmiş ama bunları öğrenemedim, sonradan öğrendim ben. Cezaevi F1’de kalıyordu galiba, hükümlünün ismi Abdullah Kalay. İki gün boyunca Cezaevi Müdürüne ulaşmaya çalıştım. Ya, birkaç gün önce çıkmıştı. İki gün boyunca ne açtı ne döndü ne bilgi verdi. Oradaki telefonu açan hanımefendiye ismini veya görevini soruyoruz, “Söyleyemem.” diyor, söyleyemem diyor ya. Cep numaramı bıraktım, hayatı bir konu, dönmem lazım, kendimi tanıttım Cezaevi Komisyonundayım diye, iki gün boyunca dönüş yapmadı. Ne yaptım? Savcı beye ulaştım, cezaevi savcısına ulaştım, durumu söyledim, yaşadıklarımı da anlattım, dedim ki: Yani vallahi, Bakanlığa şikâyet yazacaktım, dilekçeyle şikâyet yazacaktım. “Yapmayın.” dedi, “Ben size bilgi vereyim, öğreneyim.” dedi. Sağ olsun, öğrendi, yeniden hastane için randevu almışlar, takip ediyorlarmış sevki ama bunu öğrenmek, bilmek bu kadar, aslında bir dakikalık bir şey ama bazen ilgili müdürler duyarsız davranıyor. Ben, devlet terbiyesine de uygun davranmayan bu arkadaşlara sizin uyarı yapmanız lazım diye düşünüyorum. Yani ben Komisyonumu söylüyorum ya, görevimi söylüyorum, hani buna dair bile... Cebimi bırakıyorum, cebimden bari dönsün falan, orali

olmadı. Bence ilgili müdürlerimize de bürokratik yapıya ilişkin belki bir uyarı yazısı mı gönderirsiniz -yani sadece ilgisine değil, genel anlamıyla cezaevi müdürlerine- bir bilgilendirme mi yazarsınız, o da sizin takdirinize.

Teşekkür ederim, bitirdim Sayın Başkanım.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Evet, teşekkür ediyoruz.

Şimdi, geçen dönemde, Abdulhamit Bey varken hatırlarsınız -yani geçen dönem dediğim, önceki Sayın Bakanımız döneminde- “Bir gidelim, ziyaret edelim.” diye düşünmüştük ama o nasip olmadı. İnşallah Cezaevi Komisyonu olarak bu taleplerimiz, işte günlük harcırarın artırılması, nakillerin açılması, biraz daha hassas davranılması konusunda Sayın Bakanımızdan randevu alalım, bir heyet olarak o ziyareti yapalım.

Diğer bir konu; TRT 3’le ilgili, bugüne kadar ilk defa bir cezaevinde, Kandıra’da ısrarla açılmadığı söylendi. Orada bize izah edildiği gibi, hatırlarsanız talep toplanıyor, talepler de hangi... 30 kanal olduğu için hangi kanalları istiyorsa... Bir kanalda hatta hatırlarsınız, dedi ki: “Arabesk müzik hiç yok, ben arabesk istiyorum.” Yani bu taleple ilgili bir hadise ama zannediyorum, Genel Müdürümüz bilgi verecektir.

FATMA KURTULAN (Mersin) – Sincan’da bize söylendi.

KADRİ ENİS BERBEROĞLU (İstanbul) – İstisnai bir durum var orada, o da şu: TRT kanalları zaten verilir, TRT Diyanet vesaire.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Ama ısrarla TRT 3’ün verilmediği şeklinde bir yasak... Oluç Bey de söyledi bunu ama böyle bir yasak olmadığı kanaatindeyim.

KADRİ ENİS BERBEROĞLU (İstanbul) – Ben yasaktan bahsetmiyorum, zatalinize şöyle bir... Diğer genel kanallarla ilgili anket yapılır yani TRT kanalları zorunludur; her cezaevi, bildiğim kadarıyla, TRT kanallarını vermek durumundadır. Doğru mu?

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRÜ YUNUS ALKAÇ – Öyle bir zorunluluk yok.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Böyle bir zorunluluk var mı bilmiyorum ama Genel Müdürümüzden... Benim anladığım, talep toplanıyor, buna göre kanal açılıyor.

KADRİ ENİS BERBEROĞLU (İstanbul) – Vallahi, benim gittiğim bütün cezaevlerinde bütün TRT kanalları var, yattığımda da vardı yani ona dayanarak söylüyorum.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI NAMİK KEMAL VAROL – Zorunluluk olduğundan değil.

KADRİ ENİS BERBEROĞLU (İstanbul) – Ne olduğundan peki?

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI NAMİK KEMAL VAROL – Genel olarak izlenen bütün kanallar var.

KADRİ ENİS BERBEROĞLU (İstanbul) – Yani onu kastediyorum ben de. Bu TRT’nin bence mesela Diyanet kanalı o kadar izlenmese de bulunuyor.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRÜ YUNUS ALKAÇ – Arz edeceğimiz Sayın Başkanım. Söz verdiğinizde o konuya da ayrıca...

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Evet, şimdi Sayın Genel Müdürümüze izah ettiklerimiz...

Buyurun Sayın Genel Müdürüm.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRÜ YUNUS ALKAÇ – Sayın Başkanım, zatalinizi ve Komisyonumuzun kıymetli üyelerini saygıyla selamlıyorum.

Gerekli notlarımızı aldık ama uygun görürseniz ben, çok kısa, İsveç ziyaretiyle ülkemizdeki cezaevleri açısından bir mukayese yapmak değil ama genel olarak bir değerlendirme yapmanın da sağlıklı olacağını düşünüyorum. Bu tarz toplantılarda gerek sizlerin huzurunda gerek benzer toplantılarda ben genel olarak hep aynı tespiti yapmıştım, dedim ki: Dünyanın neresine giderseniz gidin yani bu sadece bize özgü bir olay değil, ister bir Avrupa ülkesine gidin ister farklı coğrafyadaki bir ülkeye gidin; cezaevleri genel olarak kendine özgü kurumlardır, hayatın 7/24 devam ettiği, yaşamın hemen her şeyinin o özel alanlarda canlı olarak idame ettirildiği alanlardır. Ama tabii, bu şu anlama gelmiyor, gelmesi mümkün değil: Yani bir hükümlünün dışarıda nasıl yaşıyorsa, dışarıda hangi imkânlarla sahip ise hiçbir kısıtlamaya gidilmeden bunu o özel alanlarda da bizim ona sunabilme gibi bir imkânımız asla mevcut değil. Bu, bizim ülkemizde de böyle, dünyanın hangi ülkesine giderseniz gidin, aynı şekilde olacak. Orada kendine özgü kurallar olacak, kendine özgü değerlendirmeler olacak ama bunu asla bir hak mahrumiyeti boyutuna da taşımamamız gerekiyor. Burada güvenliği önemseydiğimiz kadar insan hak ve onurunu da en az onun kadar önemsememiz gerekiyor ve bunların biri diğerine alternatif olabilecek şeyler değil, her toplantıda biz bunu ısrarla vurguladık. Birtakım sınırlamalar elbette olacaktır; önemli olan, bunların öncelikle mevzuat açısından düzenlenip gerek toplumun gerek işte sizler gibi, yasada, Anayasa’da belirtilmiş olan denetim kurumlarının bilgisine sunmak, o şeffaflığı öncelikle orada sağlamak, sonraki aşamada da mevzuatımızda yazdığımız o şeyleri uygulama olarak belirli bir standart içerisinde gerçekleştirmek. Zaten takdir ederseniz, bunun çabası içerisindeyiz.

Her şey mükemmel, mükemmelin üzerinde gidiyor demiyoruz ama gerek İsveç ziyaretinde yakından gördüğünüz gibi gerek zaman zaman bize gelen yabancı heyetlerle olan istişarelerimizde gördüğünüz gibi, biz gerçekten cezaevleri noktasında kesinlikle kötü değiliz Sayın Başkanım. Çok iyiyiz, çok mükemmeliz iddiasında da değiliz çünkü bir cezaevinde şartları hangi seviyeye taşırsanız taşıyın, orada zaten muhatap olduğunuz kitle hak ve hürriyeti hukuka uygun olarak da olsa sınırlanmış ve genel olarak mutsuz bir kitleden bahsediyoruz. Algılar, bakış açısı, değerlendirmeler; bunlar olacaktır ama biz bunların arkasına da sığınmıyoruz. Ortalama, objektif, bizim dışımızdaki gerek ulusal gerekse uluslararası denetim mekanizmalarının yapmış olduğu ziyaretler, düzenlenmiş olduğu raporlar bizler için çok kıymetli yani bunu her toplantıda belki zaman zaman dar, zaman zaman geniş olarak arz ettim ama bu vesileyle, bir kere daha tekrar etmekte yarar görüyorum.

İsveç’le ilgili olarak genel manada gerek Sayın Başkanımız gerek Komisyon üyelerimiz fiziki şartlar ve diğer güvenlik unsurları yönünden bizim aslında birçok noktada çok daha iyi seviyede olduğumuzu ama özellikle yemek kalitesi ve bu yönüyle maddi hususlar anlamında geri olduğumuzu söyledi. Belli ölçüde doğrudur çünkü neticede İsveç gibi ekonomik olarak belirli bir seviyeye ulaşmış, gerek gayrisafî millî hasıla gerek millî gelir seviyesi açısından -hani tam olarak ne kadardır, bizimle mukayese ettiğimizde hangi seviyelerdedir, onu bilmiyorum ama- genel olarak bizim üzerimizde bir ekonomik güce sahip olduğu kesin. Bu, hayatın her alanında olduğu gibi, mutlaka hükümlünün iaşesine de yansıyor, yansımaması mümkün değil.

Şu an itibarıyla, işte dendi ki: “Bizim cezaevleriyle ilgili olan genel, işte, iاشة bedellerini artırmamız lazım, bütçedeki payı artırmamız lazım.” Doğrudur ama bu da genel ekonomik sistem içerisinde zaten olabilecek bir şey. Ben sadece konuyu doğru aktarmak adına bir rakam vereceğim: Şu anda biz Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü olarak Adalet Bakanlığımızın bütçesinin yüzde 41’ini kullanıyoruz. Dolayısıyla bu, Bakanlığımızın aslında cezaevlerini ne kadar önemseydiğini, oradaki insani şartların ne kadar iyi seviyeye taşıma noktasında iradesini bana göre çok net ortaya koyuyor yani bir Bakanlığın...

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Sayın Genel Müdürüm, çok özür diliyorum. Bence bunu siyasetçiler söylesin yani tamam, bütçe yorumunuzu söylüyorsunuz, kabul, “yüzde 41” diyorsunuz ama “Bakanlık şu iradeyi koyuyor...” Bence bunları siyasetçiler söylesin yani teknik verileri paylaşsınız...

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRÜ YUNUS ALKAÇ – Saygı duyarım yani yorumunuza saygı duyarım; tabii, ben siyasetçi değilim.

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Memurlar da dâhil mi?

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRÜ YUNUS ALKAÇ – Tabii, şimdi...

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Yani çünkü neden biliyor musunuz Sayın Genel Müdürüm; böyle, mesela, teknik bilgilendirin bizi ama bence siyasi yorum katmayın, daha uygun düşer yani ben de karşılığında derim ki: Ya, yüzde 41; demek ki ne kadar çok ceza var, bu ülkede ne kadar çok suç işleniyor, ekonomi ne kadar kötü ki para yetiştiremiyoruz, zaten az para...

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRÜ YUNUS ALKAÇ – Saygı duyarım.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Yapmayın, bence teknik şeyler söyleyin, bence...

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRÜ YUNUS ALKAÇ – O yüzden öyle bir polemige girme değildi niyetim.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Evet, polemige girmeden, sadece teknik olarak bir rakam...

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRÜ YUNUS ALKAÇ – Ben sadece teknik olarak bir rakam verdim, bir noktaya dikkat çekmek istedim yani siyaseten bu ne anlama gelir...

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Tamam, yüzde 41, teknik veri yorum ama...

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRÜ YUNUS ALKAÇ – O benim alanım değil. O benim alanım değil Sayın Vekilim.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Teşekkür ediyoruz Sayın Genel Müdürüm, devam ederseniz...

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Yani ben başka bir şey söylerim, uzatırız.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRÜ YUNUS ALKAÇ – Estağfurullah, yok, kesinlikle benim niyetim o değil, sizin de niyetinizin o olmadığını biliyorum; ben sadece o teknik bilginin orada yararlı olacağını düşündüm.

Diğer bir nokta: Yabancı heyetler bize çok sıklıkla geliyor, biz bunu gerçekten çok istiyoruz, çok da teşvik ediyoruz çünkü yapılan ziyaretlerde genel olarak bizim karşılaştığımız tepkiler pozitif oluyor ve mutlaka eksiklerimiz var, mutlaka o noktada yararlanmamız gereken şeyler de olabiliyor.

Sırayla gidiyorum, belki konu bütünlüğü olmayabilir notlarım doğrultusunda.

İsveç açısından Komisyonumuzun şöyle bir şeyi oldu: Sayın Vekilimiz -sanıyorum Fatma Hanımdı- dedi ki: “İşte, Komisyon olarak bir hücreyi de tek kişilik hücreyi de görelim.” Burada, sanıyorum, çoğunlukla karıştırılıyor; hücreden kastedilen disiplin cezasının çekildiği alan ise orayı da tabii ki ziyaret edebilir ama eğer tek kişilik oda, üç kişilik oda noktasında bir ziyaretse bu zaten bizim özellikle yüksek güvenlikli...

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Yapıyoruz da tek kişilik odalara gidiyoruz. Hücre, siz şeyi mi kastediyorsunuz yani disiplin cezası çekilen yer hücre anlamında mı? Orası tek kişilik odaydı.

FATMA KURTULAN (Mersin) – Arkadaşlar, ben şunun peşinde değilim, oradaki videodaki...

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Değil, değil, hayır, görmek anlamında.

FATMA KURTULAN (Mersin) – Bilmiyorum. Mesela kişi tek kalıyordu biz getirdik sanırım bir cinsel suçluydu, çağırıldı “Tek yerde işte, bir insan görmüyorum.” dedi. Yani şeyi bilmiyorum, ben kendim görmüş değilim.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRÜ YUNUS ALKAÇ – Tek kişilik odadan bahsediyor evet.

FATMA KURTULAN (Mersin) – Tek kişilik artı mekânın metrekaresi, yatağı falan hiç görmedim, ben kendim görmemişim. Bilmiyorum bu kıyası yapamıyorum.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Biz bir disiplin anlamındaki hücre kısmını da ziyaret edelim, gittiğimiz ilk şeyde inşallah onu yapalım.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRÜ YUNUS ALKAÇ – Aynen. İnfaz Kanunu 9’uncu madde kapsamında bizim tek ve üç kişilik odalarımız var; bunlar disiplin cezalarının icra edildiği hücreden farklı yerler.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Evet, tabii.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRÜ YUNUS ALKAÇ – Yani biz “hücre” tabirini teknik olarak da sadece disiplin cezalarının çektirildiği yerler açısından kullanıyoruz.

FATMA KURTULAN (Mersin) – Orayı görmek mümkün oluyor mu?

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Efendim, göreceğiz onu inşallah göreceğiz, göreceğiz. İlk, Silivri’de bakarız hücreye.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRÜ YUNUS ALKAÇ – Tabii ki.

Cezaevinin her alanı, her metrekaresi gerek sizin gerek diğer denetim kurumlarının, organlarının ziyaretine açıktır yani o noktada hiçbir sınırlama asla mümkün olamaz.

Enis Bey’in bu, sağlıkla ilgili infaz ertelemeler noktasında bir sorusu olmuştur: Şimdi, tabii, burada İnfaz Kanunu 16’ncı madde kapsamında infaz ertelemenin yapılabilmesi için yasal bir prosedür var, sizler de onu biliyorsunuz. Bu iki türlü başlatılabilir, harekete geçirilebilir: Birincisi, hükümlünün kendi talebi üzerine, tabii bizim de uygun görmemizle ya da hiç talep beklenmeksizin doğrudan, bizim resen işlettiğimiz mekanizmayla. Mesela, en son, gündem olduğu için o konuda da bir bilgi arz edeyim: Aysel Hanım’la ilgili biz yakın zamanda yeniden bir infaz erteleme prosedürü başlattık yani talebi beklenmeksizin doğrudan başlattık -sanıyorum düdü- yeniden Adli Tıba gönderdik, muayenesi yapıldı bu yönüyle. Tabii, burada infaz erteleme gerekip gerekmediği çok teknik bir konu, bilimsel bir konu, doğrudan sağlıkla ilgili bir konu. 16’ncı madde bu yetkiyi doğrudan Adli Tıp Kurumuna vermiş. Adli Tıp Kurumu eğer bir hükümlünün ceza infaz kurumunda tek başına hayatını idame ettiremeyeceğini tespit eder ise bu durumda da cumhuriyet başsavcılığı tarafından toplum güvenliği yönünden bir değerlendirme yapılıyor ama bu, uygulamada zaten çok çok sınırlı kalıyor sayısal olarak. Hani, mutlak otomatiktir değil ama Adli Tıbbın genel olarak “Cezaevinde tek başına kalamaz, infaz erteleme gerektirir.” dediği hususta çok çok büyük oranla infaz erteleme kararı bu şekilde veriliyor. Bu konunun tabii, çok yönüyle değerlendirilmesi lazım ama temelinde Adli Tıbbın karara bağlayacağı bir konu olduğu için bizim oradaki yapacağımız tasarruf sadece, talebi üzerine ya da doğrudan, resen bu mekanizmayı çalıştırmak oluyor Sayın Başkan.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Sayın Genel Müdürüm, biraz toplarsak.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRÜ YUNUS ALKAÇ – Fatma Hanım’ın kadın yöneticilerin artırılması yönünde bir tespiti oldu; doğrudur. Buna yönelik olarak da bizim hani, şu an çok detaylı sayı vermeyeceğim ama işin niteliğine uygun düştüğü ölçüde kadın yönetici sayısını artırmak gibi de zaten bir şeyimiz var. Şu an itibarıyla Genel Müdürlüğümüzde de genel müdür yardımcısı seviyesinde çalışan Banu Hanım burada, kurumlarımızda da var yani çok sayıda bizim yöneticimiz var.

Diğer bir konu, iyi hâl değerlendirmesi; farklı vekillerimiz buna değişik açılardan girdi. Şimdi, şöyle: Yani bu iyi hâl değerlendirmesi konusunda biz Komisyonumuz huzurunda da bir sunum yapmıştık, orada çok detaylı olarak bu konu arz edildi. Şimdi, genel olarak bir hükümlünün cezası ne olursa olsun, ister az olsun, ister çok olsun, ister adli olsun, ister terör olsun onun cezasının tamamını infaz ettirmek ya da belirli bir süreden sonra iyi hâl değerlendirmesi yaparak koşullu salıvermek o devletin, o hukuk sisteminin doğrudan yetkisiyle ilgili bir olaydır. Bu, dünyanın her tarafında da böyledir. Kısa bir örnek: Bir kişinin on yıl ceza aldığını düşünelim. O hukuk sistemi şunu diyebilir: “Ben burada herhangi bir koşullu salıverme değerlendirmesi yapmıyorum, tümünü infaz edeceğim.” Diyemezsiniz. “Yani mutlak surette bu insan hakkıyla bağdaşılıyor, bağdaşmıyor.” Ya da bir ülkede yarısı oranında infaz yapılır, sonra bir değerlendirme yapılır; yan ülkeye giderseniz 3/4’e çıkabilir. Şimdi, bu konuda da bizim ülkemizde süreç içerisinde, zaman zaman düzenlemeler yapılmış. Fakat geçen yıl bu yeni değerlendirme yapılan düzenlemeye kadar otomatik bir infaz süreci var. Daha müddetname yapılırken -bunların detaylarını arz etmiştik- kişi ne zaman cezaevine girdi, ne zaman açık cezaevine ayrılacak, ne zaman cezaevinden çıkıp denetimli serbestliğe gidecek, ne zaman denetimli serbestliği bitecek, koşullu salıvermeye ayrılacak? Böyle bir iyi hâl değerlendirmesi dünyanın hiçbir yerinde yok yani olmaması da gerekir çünkü adı üzerinde iyi hâl değerlendirmesinden bahsediyoruz. Yani bir hükümlünün iyi hâli olmadan ben kâğıt üzerinde neyin değerlendirmesini yapacağım Sayın Vekilim?

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Ama kıstaslarda sıkıntı var.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRÜ YUNUS ALKAÇ – Tamamlayayım.

Şu an itibarıyla adlilerde -rakamlar önümüzde- yüzde 89 nokta küsuratı var, yüzde 90 oranında bu iyi hâl değerlendirmesi olumlu olarak yapılmış.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Bu oranlamayı bizimle de paylaşır mısınız resmî olarak?

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRÜ YUNUS ALKAÇ – Sunum yapmıştık.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Sitede yok.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRÜ YUNUS ALKAÇ – Sunum yaptık, orada bütün detayları verdik.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Sitenizde var mı şu son kanun değişikliğinden sonra.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRÜ YUNUS ALKAÇ – Yine veririz.

Şu anda güncel rakamlarımız var mı?

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Varsa onu tabii yeniden bir daha alabilirsek.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Uzatmak anlamında değil ama bu komisyonumuz bilsin o zaman bunu değil mi Başkanım?

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Tabii, tabii. Suçun nevi ve oran iyi hâlle ne kadar kullanılmış, kullanılmış.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Çok sayıda şikâyet yoğunluğu var ve biz de bilelim, biz de o zaman ona göre konuşalım. Mesela diyelim ki...

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Tamam, rica edelim, evet.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRÜ YUNUS ALKAÇ – Bir noktaya daha değinmem gerekiyor Sayın Başkanım: Burada bize en fazla eleştiri terörden geliyor. Deniyor ki: “Ya, işte, efendim, şu kadar yattı, infazı yakıldı.” Şimdi, bir hükümlü... Hepimiz -yani hepimiz derken burada genel olarak çoğunluk hukukçu, belki olmayanlar da vardır- şimdi gerek ceza infaz kurumunun idari tarafındayız gerek o hükümlünün avukatı olarak görev yapıyoruz. Bir hükümlü terörden ya da örgütten ceza infaz kurumuna girdikten sonra örgütün bütün talimatlarını yerine getiriyorsa, örgütle organik bağı devam ediyorsa, örgüt o adam içeride olmasına rağmen yapabileceği her türlü tasarrufu yaptırıyorsa burada hangi iyi hâlden bahsedeceğiz Sayın Vekilim? Ve biz bire bir yakından takip ediyoruz çünkü bu iyi hâl değerlendirmesinde çok önemli bir makas değişikliği idi. Bütün kurumlarımızı takip ediyoruz, emin olun yani bu yönüyle gelen eleştirilerde, gelen tepkilerde bir haklılık payı var mı? Gözümüzden kaçan bir şey var mı? Kurumlar arasında dengesizlikler var mı? Bunlar değerlendiriliyor; maalesef, hep aynı sonuç, hep aynı senaryoyla karşılaşıyoruz. Bakıyorsunuz, basında o kadar iddialı bir haber çıkıyor. Bazen bir Genel Müdür olarak eyvah diyorum acaba bu kadar iddialı şeyin altından bizi uygulama anlamında sıkıntıya sokabilecek bir şey çıkar mı? Her insan bu endişeyi duyar idareciyseniz. Araştırıyoruz, çok yönlü olarak araştırıyoruz, bakıyoruz; yani o hükümlü örgütle dışarıda, şehirde veya kırsalda -hiç fark etmiyor- hangi suçtan gelmiş olursa gelsin veya hangi örgütten, organik bağı hangi seviyedeyse kurum içerisinde de aynı bağı devam ediyor. Örgüt talimat veriyor, kapıya vurma eylemi yapıyor; örgüt talimat veriyor, açlık grevi yapıyor; örgüt talimat veriyor, ölüm orucuna giriyor. E, şimdi, burada hangi iyi hâl değerlendirmesinden bahsedeceğiz Sayın Vekilim?

FATMA KURTULAN (Mersin) – Ben bir şey söyleyebilir miyim?

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Müdür Bey sözünü bitirsin, söz vereyim en son.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRÜ YUNUS ALKAÇ – Emin olun, bunları samimi olarak ben söylüyorum, bire bir yaşadığımız şeyler bunlar. Ha, buna rağmen varsa bu yönüyle hatalar, eksikler elbette konuşulur, değerlendirilir.

KADRİ ENİS BERBEROĞLU (İstanbul) – Peki, bu kesim için demin verdiğiniz yüzde 89 kaç düşüyor? Terör suçlarında iyi hâl değerlendirme oranı? Şöyle: demin bir oran verdiniz ya siz...

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRÜ YUNUS ALKAÇ – Ha, olumsuz oranı şu anda yüzde 24 Sayın Vekilim, terörlerde.

KADRİ ENİS BERBEROĞLU (İstanbul) – Öteki tarafta yüzde 11.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRÜ YUNUS ALKAÇ – Öbür tarafta yüzde 11. Adlilerde yüzde 11, terörlerde yüzde 24 gibi bir rakamımız var.

KADRİ ENİS BERBEROĞLU (İstanbul) – Onu sordum teşekkür ederim.

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Olumlu mu olumsuz mu?

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Olumsuz 24 terörde...

KADRİ ENİS BERBEROĞLU (İstanbul) – 89’dan 76’ya inmiş.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRÜ YUNUS ALKAÇ – Tabii, yani, olumluluk oranı normalde adlilerde yüzde 89, 90’a yakın, diğesinde yüzde 76 civarında.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Bu da ciddi bir rakam yani.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRÜ YUNUS ALKAÇ – Tabii.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Sayın Genel Müdürüm, toplarsanız, rica edeceğim.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRÜ YUNUS ALKAÇ – Hemen Sayın Başkanım.

Yemeklerle ilgili konu gündeme geldi; malumunuz, 2021’de bizim günlük iaae bedelimiz 11,5 TL idi, bunu biz ocak ayı iaaerisinde 17 TL’ye iaaekarmıştık. Buna iliŒkin yeni bir g¼ncellemenin gerektiğini bizler de biliyoruz. Bu konuda Bakan olurunu aldık, ¼zellikle temmuz baœını bekledik yani yılın ikinci yarısı itibarıyla.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – G¼ncelleme olacak, g¼ncelleme yapacağız inŒallah.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL M¼D¼R¼ YUNUS ALKAÇ – 1 Temmuz itibarıyla 22 TL oldu Sayın Baœkanım. Tabii, burada, 0-6 yaœ grubunda olan ¼ocuklar, hamile kadınlar, y¼n¼nden 2 katı olarak uygulanıyor yani onlar y¼n¼nden 44 TL olarak uygulayacağız.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Evet, teœekk¼r ediyoruz.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL M¼D¼R¼ YUNUS ALKAÇ – Diğer bir konu, elektrik meselesi; g¼ndeme geldi, doğrudur. Ali Haydar Vekilimiz de bunu aaaaıkladı. Dağıtım Œirketlerinin, o, portf¼y¼ anlamında...

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – ¼cretlendirme 2 sistemle yapılıyor. Dağıtım Œirketi 2 Œekilde ¼cretlendiriyor; meskenler ve diğerleri.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL M¼D¼R¼ YUNUS ALKAÇ – Aynen.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Yani mesken olmayan diğerinin kusurunda ticarethane sayılıyor.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Bir d¼zenleme lazım ona Baœkanım.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL M¼D¼R¼ YUNUS ALKAÇ – Biz diğer kısma girdiğimiz iaain, mesken olarak kabul etmediği iaain, evet, o y¼n¼yle...

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Okullarda, ¼niversitelerde, o kadar ¼ok ki. Doğru değil iaaite.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL M¼D¼R¼ YUNUS ALKAÇ – ...bunun ¼alıœmasını baœlattık yani dedik ki: Ceza İnfaz Kurumlarında, evet, aydınlatma gideri zaten devlet tarafından karœılanıyor ama ¼zellikle, iaaite, buzdolabı gibi veya ısıtıcı gibi, bunlar insani de ihtiyaaaaer ve aslında o h¼k¼ml¼, bir nevi, bir nevi değil geraaaek manada da mesken gibi kullanıyor. Ona iliŒkin gerekaaaerimizi...

KADRİ ENİŞ BERBEROĞLU (İstanbul) – Baœka bir alternatif de yok zaten, doğal gaz yok, baœka bir Œey yok; tek alternatifi su kaynatmanın elektrik.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL M¼D¼R¼ YUNUS ALKAÇ – Bu gerekaaaerlerimizle gerek Enerji Bakanlığına gerek Enerji Piyasası Denetleme Kuruluna o y¼nde gerekli baœvurularımızı yaptık, toplantılarımız devam ediyor ama tabii, oradan ¼ıkacak karar sadece cezaevi anlamında değil -belki az ¼nce de iaaite, konuœuldu- bu ve benzeri aaaaısından da değerlendirileceği iaain biraz o y¼n¼yle zaman aldı. Fakat bu yeni bir Œey de değil. Yani sanıyorum biz bu ¼alıœmayı baœlatalı ¼ ay falan oldu.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – İsimler bazında da sorular var ama onları bir araœtırıp bilgi verirsiniz. Birkaaaaer isim soruldu, onlarla ilgili bilgi rica edelim sizden.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL M¼D¼R¼ YUNUS ALKAÇ – Verelim Sayın Baœkan.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Baœka s¼yleyeceđiniz yoksa son s¼zleri alalım.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL M¼D¼R¼ YUNUS ALKAÇ – Œu, Garibe Gezer olayına bir c¼mleyle girmek istiyorum. Bu konu ¼¼nk¼ daha ¼nce Meclis b¼t¼e g¼r¼œmeleri sırasında da ¼ok g¼ndeme geldi, konuœuldu. Fakat burada, hani “Bir Œey yapılmadı.” vesaire y¼n¼ndeki iddiaları biz kesinlikle kabul etmiyoruz. Garibe Gezer olayında, Ceza Tevkifevleri Genel M¼d¼rl¼đ¼ olarak doğrudan

benim talimatımla kontrolör görevlendirildi; Bakan Bey'in talimatıyla Teftiş Kurulundan müfettiş görevlendirildi; adli soruşturma ayrı yapıldı, adli soruşturma sonucunda da Garibe Gezer'in başka bir cezaevinde kalan erkek kardeşiyle ya da ağabeyiyle -o kısmını çok hatırlayamıyorum- "tape"leri o kovuşturmaya yer olmadığına dair kararda vardır. Kendisine herhangi bir istismarın yapılmadığı, bu yönüyle herhangi bir olumsuz davranışın olmadığı çok net olarak bellidir o "tape"lerde. Buna dayalı olarak da gerek cinsel istismar iddiası yönünden gerek intihar olayı yönünden kavuşturmaya yer olmadığına karar verilmiştir.

Yani, biz bir hukuk devletiyiz, hukuk mekanizması içerisinde, kovuşturmaya yer olmadığına dair verilen bir kararı ben burada yeniden aslında konuşmanın bile...

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Tabii, birkaç dakika içinde olacak bir şey değil, bu bir süreç alan bir şey yani çok kısa bir süreç değil, uzun bir süreçten sonra ortaya çıkan bir şey.

Sayın Genel Müdürüm teşekkür ediyorum.

Başka ekleyeceğimiz...

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRÜ YUNUS ALKAÇ – TV kanalları yönünden de...

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Evet, onu da söylerseniz.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRÜ YUNUS ALKAÇ – Gündeme geldi çünkü bu.

TRT'yle ilgili mutlak olacak anlamında bir kuralımız yok Sayın Vekilim. Burada genel işleyiş, her kurumda ona ilişkin olarak hükümlülerden talep toplanıyor, anket yapılıyor, sistem bunun üzerinden yürüyor. Çok kısa bilgi vereceğim: Kocaeli 1 Nolu T'de TRT 3 yani TBMM TV ve TRT 2 yayınlarının merkezi olarak yayınlandığı; yine, Kocaeli 2'de TRT 3, TBMM TV ve TRT 2'nin yayınlandığı; Kocaeli 1'de TRT 3 spor kanalının aynı zamanda TBMM TV olarak yayın yaptığı, HD yayına geçildiğinden dolayı sonraki aşamada yayın yapılamadığı. Bu teknik bir konu, bunu da tabii çözeceğiz.

Yani, başka konu başlıkları da var ama genel olarak benim çok da zamanınızı almamak adına...

O belirtilen isimlerle ilgili de sizden bir şey de talep ediyoruz, üst Komisyonda belki o bilgileri verebilirsiniz.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRÜ YUNUS ALKAÇ – Abdullah Kalay vardı, notunu aldık.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – 2 isim beyan edildi.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Yani cezaevi savcımızdan da öğrendim, durumunu öğrendim, yeniden sevk edileceğini, randevu alındığını ama mesela oradaki şikâyetim ilgili müdürle ilgiliydi. Cep telefonundan iki gün boyunca ulaşamadık.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Bu konuda bir hassasiyet de rica ediyoruz.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Biraz hassasiyet olması lazım yani.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Evet, teşekkür ediyoruz.

Evet, Fatma Hanım, son sözü size verelim.

FATMA KURTULAN (Mersin) – Ya, ben teşekkür ediyorum ama keşke şöyle bir şey yani gözlem kurullarıyla ilgili objektif olmayan yer yer yaklaşımlar oluyor iddiasına karşılık "Biraz daha itinayla üzerinde durunuz." diyebilse keşke. Tümüyle şey saymanız gerçekten biraz sorunlu. Yani, mesela, keşke şunu da deseniz: "Ailesinden çok uzak olanların bazılarını en azından gözden geçiririz, bir ele alalım."

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Bunu Bakan Bey’le randevumuzda rica edelim gene.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRÜ YUNUS ALKAÇ – Nakil konusuna girmedim, bir cümleyle izah edeyim.

FATMA KURTULAN (Mersin) – Yani ben bu konuda sonuç alınacak şeyin Bakan Bey’le görüşme olacağını düşünüyorum, sizinle gerçekten... Çünkü Mehmet Bey’le de hep çalışıyoruz, aylardır bir talebim var, küçük bir şey gerçekten... Güvenlik Vekilim... Gerçekten “güvenlik” diyor, başka bir şey demiyor yani. Ben şunu söyleyeyim...

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRÜ YUNUS ALKAÇ – Sayın Başkan, sizler yakından biliyorsunuz, pandemi sürecinde nakiller yapılamadı. Geçen yıl itibarıyla biz bunu kademeli olarak açtık. 1 Mayıs itibarıyla da biz pandemi öncesindeki sürecimize döndük. Yani şu an itibarıyla pandemiden önceki nakillerle ilgili sistem neyse şu anda biz onu çalıştırıyoruz.

FATMA KURTULAN (Mersin) – Müdür Bey, bakın, Karadeniz’dekileri gönderseniz artık, dağıtsanız oraları yakın yere.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRÜ YUNUS ALKAÇ – Nakillerle ilgili gene bir rakam vereceğim: Şu an itibarıyla bizim nakillerde talebi karşılama ortalamamız yüzde 35. Bu gerçekten çok yüksek bir rakam Sayın Başkanım çünkü sınıflandırma esasına göre her hükümlüyü istediği her kurumda barındırabilme şansımız yok, onun istediği yerde kapasite sorunu yaşama ihtimaliniz var vesaire vesaire. Yani çok başınızı ağrıtmayacağım.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Evet, elinizden gelen gayreti göstererek çaba sarf etmenizi özellikle...

FATMA KURTULAN (Mersin) – Ben şöyle devam etmek istiyorum Sayın Başkan.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Bir bağlarsak çünkü zaman da çok daraldı.

FATMA KURTULAN (Mersin) – Tamam, hemen bitiriyorum.

Mesela, cezaevlerinde -biz de gittiğimizde- her suç kategorisi ayrı koşullarda kalıyor; çeteler ayrı, hırsızlar ayrı, FETÖ ayrı, PKK ayrı, İŞİD ayrı, bilmem ne ayrı. Fakat genel olarak, işte, şimdi olduğu gibi Sayın Müdür diyor ki: “Örgütle olan bağı, hukuku vesaire neyse orada konumlandırılıyor.” Yani bizler cezaevine girdiğimizde de mesela İstanbul il örgütünde alınan herkes bir koşu taydı, Müdürün kendisi beni direkt oraya verdi ve sonuçta, o, PKK koşusu oldu; ya, ben orada kalmış oldum. Yani her yerde böyle bir işleyiş... Kendileri çok daha iyi biliyor, biz gittiğimizde de bunu görüyoruz. Fakat mesela, bazı tutuklular... Tamam, onlar abartıyor vesaire diyebilirsiniz ama mesela “Bağımsız geç, pişman olduğunu söyle.” Yani ne olursa olsun ben şu fikirdeyim ve bunun sizi aştığını da düşünüyorum bazı yönleriyle: Genel olarak siyasi konjonktürün bunu belirlediğini, cezaevindeki yaklaşımı da belirlediğini, daha çok orada ayrı bir uygulama olduğunu, gelen vaka taleplerine vesaire başvurulara baktığımızda, bunlara dönük ayrı bir uygulama olduğunu... Yani şimdi, Selahattin Demirtaş işte terör şeyi olarak bir yerde tutuluyor. Diyelim, buna bakarsanız, bir “tweet” atan da bir terör suçlusu olarak bir yerde. Şimdi, bunlar da şunu söylüyor: “Ben arkadaşlarımla aynı yerde kalayım.” diye ki herkes öyle kalıyor zaten. Şimdi “Buradan ayrıl; bağımsız, tarafsız koşu geç. İşte, itirafçı ol.” İddialar böyle. “Sen şu kitabı...” Şimdi, Gülten Kışanak kocaman kadın yani, şunu söyledi bize: “Yok, sen burada okula gitmiyorsun. Sen şu kitabı okumuyorsun.” Bilmem gibi gibi bir sürü şeyler de oluyor. Gözlem kurullarının... Mesela, kadın bizim yanımızda, bizim huzurumuzda söyledi: Ben gittim, gözlem kurulunun huzuruna çıktım, bana şunu söylediler: Sen çıktığında HDP’ye gidecek misin?” İnanın Başkan Bey, sizin belki bundan haberiniz yoktur ama bunun gibi vakalar da var. Benim önerim şöyle: “Bunun üzerinde tekrar, yeniden, biraz daha itinayla durunuz.” söylemi olabilirse... Ben, Sayın Tevkifevleri Genel Müdürlüğü

heyetinden bunu şey yapmasam da en azından Komisyonumuzun bunun takipçisi olma... Yani, biz eğer bir nebze de olsa sorunu giderelim diyorsak başlı başına sıkıntılı olan birkaç başlık var, burada ne yapacağımızı... “Bu, öyle, terördür; şu şudur.” dersek o zaman sorunlar yumağında boğulup, boğuşup duracağız; her zaman bu, gündeme gelecek. Arkadaşlar gelecek, sunum yapacak, kendileri açısından sorunu ortaya koyacak; biz hiçbir şey halletmeden çekip gideceğiz. Yani “Herkes istediği yerde kalsın.” değil... Bir anne “Ben gidemiyorum artık. Bu çocuk otuz yıldır cezaevinde. Ben gençtim, gidiyordum; şimdi gidemiyorum, ekonomik altyapım bunu karşılamıyor. Ta Trabzon’a, Giresun’a, Zonguldak’a vesaireye ben gidemiyorum.” diyor. Bu, çok insani bir şey arkadaşlar yani bunu gerekçelendirmek... İşte “Terördür, işte, şudur; herkesi istediğin yere getiremeyiz.” gibi bir gerekçeyle bunu yapmayalım diye önerim var, takdiri artık nasıl yapılacaksa.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Teşekkür ediyoruz.

En son Ali Haydar Bey’e söz verip bunu oylayacağız.

Buyurun.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Başkanım, teşekkür ederim.

O zaman Başkanım teşekkür ediyorum; gerçekten, çok demokrat, böyle çok istişareyle Komisyonumuzu götürüyor.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Estağfurullah.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Sağ olsun. Onun tutum ve davranışları sayesinde de birçok rapor gerçekten daha çok uzlaşıyla çıkıyor.

Mehmet Bey’e de teşekkür ediyorum, hep bizimle emek sarf ediyor, gerçekten çok kıymetli bir bürokrat ve bizimle birlikte hep uyumlu çalışıyor; başından beri, üç yıldır beraberiz; kendisinin de hakkını teslim etmek lazım.

Sayın Genel Müdürüm, bana terörle ilgili değil de daha çok adli geliyor yani şartlı salıverilmeye... “Aman, infazımı yakacaklar!” diyenler daha çok adliler, onu söyleyeyim.

Oran nedir, onları merak ediyorum? Hani, işte, terör veya siyasi suçluda oran nasıldı -şartlı salıverilme- diğerlerinde nasıl? Onları bizimle...

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRÜ YUNUS ALKAÇ – Oranları vermiştim az önce.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Hayır, tamam, hani bir paylaşarsanız resmîyette oranları görmek isteriz. Kendi içlerindeki oran 24 ile 11 galiba ama şöyle: Cezaevlerinde gördüğümde “terör” veya “siyasi” dediklerinizde bir şartlı tahliye beklentisi falan yok; örgütle ilişkisi hâlâ devam ediyorsa, hâlâ irtibatlıysa onların zaten bu durumdan dolayı “Ben, işte, dörtte 3’ümü yattım; çıkacağım.” falan diye genelde beklentileri olmuyor. Yani, bir kıstasla disiplin suçları oluyor, bilmem ne oluyor. Aslında bana, o yüzden, adlilerden yoğun geldi şimdiye kadar. Daha geçen hafta... İsimleri de paylaşacağım toplantıdan sonra sizinle. Yani, kamera görüntüleri var, karşılıklı davalar açılmış, “İnfazım yakıldı.” denmiş, hâkimliğe gitmiş, hâkimlik kaldırılmış, hâkimlik kaldırdıktan sonra başka bir birime gidiyor.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRÜ YUNUS ALKAÇ – Burada, yalnız, diyalog değil derdim ama şunu söylemek zorundayım, unuttum: Şimdi, biz idareyiz; bu, idari bir değerlendirme.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Hâkim değerlendirmesi geçiyor.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRÜ YUNUS ALKAÇ – Netice itibarıyla, bu verdiğimiz karar infaz hâkiminin denetimine tabi Sayın Vekilim.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Tabii.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRÜ YUNUS ALKAÇ – O yetmiyor, ağır ceza mahkemesinde heyet hâlinde çalışılıyor.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Ağır ceza, doğru, güzel.

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRÜ YUNUS ALKAÇ – Ağır ceza mahkemesinin de itiraz yoluyla yine denetimine tabi. O manada, bir hukuka aykırılık var ise zaten bu, yargı...

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Ben yanlışın zaten bu kıstaslar getirilirken yapıldığı kanaatindeyim. Daha bir yanlışlık var, infaz sisteminde bence yanlışlık var yani infaz sistemi yanlış; bence yeniden yapılmalı, yeniden kurulmalı. Yani, onlar tartışılır ama yanlışlık böyle sirküle hâlinde gittiği için... Burada, idarede, evet, kıstaslar var; doğru kıstaslar değil, doğru konulmamış, keyfiyeti getiriyor. Yani, uygulamada bence bir değişiklik yapılmak lazım ama önce genel anlamıyla...

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Onlar siyasetin tartışacağı şeyler.

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – Evet ama şunu belirtmek isterim: Daha çok, adliler geldi bana.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Çok teşekkür ediyoruz.

Kocaeli Kandıra Raporu'nu oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler...

Ali Haydar Bey'in şerhiyle beraber...

ALİ HAYDAR HAKVERDİ (Ankara) – “Şerh” mi dersiniz, “ek beyan” mı dersiniz...

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – “Şerh” diye yazmışsınız, biz de şerh diye kabul ediyoruz bunu.

Şerhli olarak oy birliğiyle kabul edilmiştir.

Biz de çok teşekkür ediyoruz Sayın Genel Müdürtüm; şahsınızda da Mehmet Bey'e de çok teşekkür ediyoruz, hakikaten bize de çok ciddi katkıları oluyor.

Yasama uzmanlarımıza, katılan milletvekillerimize çok teşekkür ediyoruz.

Perşembe-cuma günü, nasip olursa Silivri ve Tekirdağ'da tekrar bir inceleme gezimiz olacak.

FATMA KURTULAN (Mersin) – Oy çokluğuyla kabul edildi.

ALT KOMİSYON BAŞKANI İBRAHİM YURDUNUSEVEN – Oy çokluğuyla, pardon, onu düzeltiyoruz o zaman; o şerhle, oy çokluğuyla kabul ediyoruz.

Çok teşekkür ediyoruz, hepinizin ayağına sağlık.

Toplantıyı kapatıyorum.

Kapanma Saati: 16.44

